הלכה · שולחן ערוך · מפרשים · חתם סופר

חתם סופר על שלחן ערוך חושן משפט

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חתם סופר על שלחן ערוך חושן משפט

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חתם-סופר-על-שלחן-ערוך-חושן-משפט/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

סימן ג 6
סימן ח 6
סימן יב 6
סימן יז 6
סימן כה 6
סימן כו 6
סימן כח 6
סימן ל 6
סימן לא 7
סימן לג 7
סימן לד 7
סימן לה 7
סימן לו 8
סימן לז 8
סימן מב 8
סימן מג 8
סימן מה 8
סימן מט 8
סימן נ 9
סימן נה 9
סימן ס 9
סימן סא 9
סימן סו 9
סימן סז 10
סימן סח 10
סימן עא 10
סימן עב 10
סימן עג 11
סימן עד 11
סימן עה 11
סימן עט 12
סימן פא 12
סימן פב 12
סימן פד 12
סימן פז 12
סימן צב 14
סימן צג 15
סימן צו 15
סימן צז 15
סימן צט 15
סימן קא 16
סימן קד 16
סימן קז 16
סימן קח 16
סימן קי 17
סימן קיא 17
סימן קטו 17
סימן קכא 17
סימן קכה 18
סימן קכו 18
סימן קלג 18
סימן קלח 18
סימן קמ 18
סימן קמט 19
סימן קנג 19
סימן קנד 19
סימן קנה 19
סימן קסא 20
סימן קסב 20
סימן קסג 20
סימן קעא 21
סימן קעה 21

סימן קעו 21
סימן קפא 22
סימן קפב 22
סימן קפג 23
סימן קצ 23
סימן קצד 23
סימן קצה 23
סימן קצח 23
סימן קצט 23
סימן ר 23
סימן רב 24
סימן רז 24
סימן רח 24
סימן רט 24
סימן ריב 24
סימן רכ 25
סימן רכז 25
סימן רכח 26
סימן רלא 26
סימן רלב 26
סימן רלה 26
סימן רלו 26
סימן רלז 26
סימן רמא 27
סימן רמג 27
סימן רמד 27
סימן רמה 27
סימן רמו 27
סימן רמז 27
סימן רמח 28
סימן רנ 28
סימן רנב 28
סימן רנג 28
סימן רנה 28
סימן רנז 28
סימן רס 29
סימן רסב 29
סימן רסד 29
סימן רעב 29
סימן רעה 29
סימן רעו 30
סימן רעז 30
סימן רעח 30
סימן רעט 30
סימן רפא 30
סימן רפב 31
סימן רפה 31
סימן רפו 31
סימן רצ 31
סימן רצב 31
סימן רצג 32
סימן רצו 32
סימן ש 32
סימן שג 33
סימן שו 33
סימן שיב 33
סימן שלא 33
סימן שלג 33
סימן שמט 33
סימן שנג 34
סימן שס 34
סימן שסג 34
סימן שסט 34
סימן שפה 34

סימן שפו 34
סימן שפח 35
סימן תו 35
סימן תז 35

סימן ג

סעיף ד' בהג"ה ועתיד ליתן את הדין עיין תשובתי ח"ס חושן משפט סי' י"ט:

סימן ח

ש"ך ססק"ה נ"ב סימן כ"ו:

סימן יב

סמ"ע סעיף קטן כ"א שטרא נ"ב עיין תוס' כתובות מ"ד ע"א ד"ה והלכתא וכו':

סימן יז

נ"ב ברבה שופטים ר"א אומר אם היית יודע שהדין עמו אל תסביר לו פנים שלא יאמר מתחלה רצה לזכותי רשב"ן אומר אם ידעת שאין הדין עמו הסבר לו פנים שלא יאמר מתחלה רצה לחייבני:

סימן כה

ש"ך ס"ק ח' בשם ר"י מווינא כצ"ל:
שם סמ"ע ס"ק י"ט שהתוס' חולק נ"ב שראו דברי רי"ף וחולקים ע"כ חוששין להחמיר מיהת כ"כ מהרי"ק ריש שורש נ"ב עיי"ש:
שם סמ"ע ס"ק ל' נכסים מרובים נ"ב וגילה דעתו שעשה הפשרה בשביל כך כמ"ש בהג"ה בשם העיטור:

סימן כו

ש"ך ס"ק ד' רב שרירא נ"ב עיין תשובותי ח"ס חו"מ סי' ג':

סימן כח

סמ"ע ס"ק מ"ד כ"ז נ"ב עש"ך לקמן סי' קנ"ה סעיף קטן ט':
שם ש"ך סקכ"ט ורב יוסף טראני נ"ב ע' קצה"ח לקמן סי' ק"מ סק"ב (מהגאון כ"ס):

סימן ל

מחבר סעיף א' דרישה וחקירה נ"ב עיין דין זה ובדין אינו חוזר ומעיד בתשובותי ח"ס חו"מ סי' ד:

שם מחבר סעיף י"ג כל אחד נ"ב עיין ב"ש סימן קמ"ב ס"ק כ"א ובית מאור שם וסימן קמ"א סעיף מ"ג עיי"ש (ועיין ח"ס חו"מ סימן קמ"ח):

סימן לא

ש"ך ססק"א ה"ה שני עדים נ"ב הו"מ להביא ראיה מפורשת מדברי נימוקי יוסף פרק חז"ה דף קע"ה סוף ע"א וק"ל והוא בש"ס מ"א ע"ב:

סימן לג

מחבר ס"א מאוהב ושונא. נ"ב ע' תשובת רש"ל סי' ל"ג יש שונא מוחלט שפסול להעיד ונלע"ד שמשמע קצת כן מחמש נשים שפסולים לעדות אשה:
מחבר סעי' ו' אבי חתן נ"ב אחר הנישואין מק"ו דלקמן ברמ"א סעיף ט"ו וכ"כ בתשובת מהר"י יעב"ץ ח"ב סי' א':
שם סעי' י"ג עד שלא נ"ב והפסול משום עבירה ונעשה כשר עיין בש"ך סימן ל"ד ס"ק ל"ג:
שם ש"ך סק"י את אשתו נ"ב צע"ק דנקט שם חתנו ולא נקט הי' יודע עדות לאשה ונשאה וחזר וגירשה מזה משמע קצת דלא כש"ך לקמן סי' ל"ד סס"ק כ"ח ע"ש וק"ל וצ"ע:
שם ש"ך רס"ק ט"ז קרובי נ"ב עמ"ש בכ"ז פני יהושע בקו"א לכתובות סימן ס"ח:

סימן לד

ש"ך ס"ק י"ג לפסול הגוף נ"ב ולקמן סס"י ל"ח כתב דהגוף פסול אלא שאינם משלמין ממון עיי"ש:
שם מחבר סעי' ט' ואמרו בזמנו כתבנו נ"ב כאן שייך דברי הט"ז שנדפס לקמן סימן מ"ג:
שם סי"ח שמא שקרו וכו' עיי"ש שנדפס שלא במקומו:
שם ש"ך ס"ק ל"ג דכל הפסולים נ"ב וכ"כ הרא"ש פ"ב דגיטין סי' כ"? עיי"ש:

סימן לה

מחבר סעיף י"ב סומא נ"ב עיין תשובותי ח"ס חו"מ סי"ב:
שם בהג"ה סעי' י"ד בזה נשים נאמנות נ"ב נלפע"ד דארמאי לא וביארתי בתשובותי:
שם סמ"ע ס"ק ל' תקנה שמעין לעדותן כמ"ש תיבות אלו נדפסו שני פעמים וצריכי למוחקן פ"א:

סימן לו

נ"ב עיין תשובותי על כל הסימן ח"ס חו"מ סימן י"ג ועיין ח"ס א"ע חלק ראשון סי' ק':

סימן לז

ש"ך רסק"א נ"ב עיין ח"י ר"ן סנה' יו"ד ע"א (מהגאון כתב סופר):
ש"ך רס"ק ל"ח וכן נ"ב עיין מ"ש בית שמואל רס"י מ"ז:

סימן מב

ש"ך סק"א כי מהרא"ש נ"ב ועיין ברא"ש ר"פ ג"פ וי"ל שטה א' לית ביה הרבה תנאים והוי כמו גט דמדכר דכירא וק"ל ובקיאות זה מפרק גט פשוט מייתי לי' בקרבן נתנאל בגיטין:

סימן מג

ש"ך ס"ק מ"ה בדרכי משה נ"ב עיין חידושי למס' סוכה מ"א ע"ב עד עיצומו של יום עיי"ש יתיישב היטב:

סימן מה

ש"ך ס"ק ג' ד"ה ומיהא וכו' כרשב"ם נמחק והוגה כרשב"ג בש"ס שם:
מחבר ס"ג הודאה בחת"י נ"ב ע' תשובות' ח"ס חו"מ סי' ה':
שם בש"ך סק"ד תוס' שניים תיבת שניים נמחק:

סימן מט

סמ"ע ס"ק כ"א ולא אאביו ונ"ב ע' רמב"ן פ' נח בפ' אחי יפת הגדול דלעולם קאי התואר על המדובר בו כמו ישעי' בן אמוץ הנביא ע"ש וצ"ע התם גם אמוץ הי' נביא כמבואר פ"ק דמגילה גם הוא נגד הש"ס ערוך מס' סנה' סט ע"ב דשם קטן מיפת בלי שום חולקים ולכאורה היכא דמפורסם וליכא למטעי כגון דוד בן ישי מלך ויהושע בן יהוצדק הכהן הגדול וכדומה אין לו לקרא להפסיק בין עיקר השם ולכתוב דוד מלך בן ישי אך זה הוא בן המתייחס אחר אביו אין להפסיק ביניהם כשהוא מפורסם משא"כ בשם ויפת אפי' אי נימא כס"ד דש"ס חם ויפת כסדר תולדתן א"כ כבר נתפרסם דשם הוא הראשון מ"מ לא הול"ל אחי יפת הגדול אלא שם הגדול אחי יפת דאין אח מתייחס אחר אחיו דלא להפסיק ביניהם אע"כ יפת הגדול ודרך חכמתם קחשיב אבל שלי"ט ונר"ו אינו

מפורסם ויש להעדים להפסיק בין בן לאב למכתב שליט להודיע אע"כ אשניהם קאי ועמ"ש בגליון ש"ע אה"ע סי' קכט מיהודא מכב"י שצ"ל ר"ת מתתיה כהן בן יוחנן:

סימן נ

ש"ך סק"ו וכ' בתשו' נ"ב ע' תשו' ח"ס חו"מ סי' ו':

סימן נה

ש"ך ססק"ו ס ' ר"ז סעי' י"ב נ"ב ועמ"ש שם על הגליון:

סימן ס

ש"ך סק"ח וכ' ב"י נ"ב ובתומים הכריע כב"י וכ"כ בתשו' מח"א ה' גבית חוב סי' ב' וע"ש בפנים היטב (מהג' כ"ס)

סעי' ג המחייב לזון נ"ב עש"ך לקמן סי' רמ"ו סק"ט וצ"ע לדינא יע"ש סק"י:

שם בהג"ה מיהו נ"ב עמ"ש על הגליון לקמן של"א סעי' ב':

בסמ"ע ס"ק ט"ו שם רה"ס שצריך נ"ב ע' גיטין ע"ד ע"ב והא לא צריך ומ"ש חידושי רשב"א שם:

שם ט"ז בד"ה ומעשה אירע נ"ב עיין תשובותי ח"ס חו"מ סי' ז':

שם בהג"ה סעיף ג' וי"א דהמקבל נ"ב עיין תשובותי:

סימן סא

מחבר סעיף ט' מפני נ"ב עיין לקמן סי' ק"ה סעי' ט"ז וש"ך שם ס"ק ל':

סעיף יג מי נ"ב עיין תשובותיי ח"ס חו"מ סי' ה':

סימן סו

בהג"ה סעיף ד' אין נקנה אפי' בכתיבה כצ"ל:

שם שגבה גבה ב"י בשם הרשב"א נ"ב מחודש מ"ג:

שם. סמ"ע ס"ק נ"ד וה"י נ"ב דברי ט"ז בזה נכונים דאינו נעשה חשוד למפרע אחר שכבר העיד בכשרות וכ"כ שיטה מקובצת בב"מ מ"ה עמוד א' ד"ה דאמר לא ניחא דלהוי לוה רשע עיי"ש בשם הראב"ד דע"א משני עדים אינו נעשה חשיד למפרע:

שם מחבר סעי' ל"ט שטרות. נ"ב דין לאטרי לאזע ע' כמה חילוקי דינים ביעב"ץ ח"א ס"ס פ"ה ובאנקנאטין ע' בתשובתי ח"ס יו"ד סי' קל"ד:

שם ש"ך סקל"ד לא מהני סילוק. נ"ב בחידושי ר"פ הכותב בארתי הטעם דקודם לא מהני סילוק משום דלא עביד' דאתי דאפשר שיחזרו בהם וא"כ בזה"ז שעושים חרמים וקנסות שלא לחזור בהם א"כ מהני סילוק קודם אירוסין וכבר כתבתי כן בגליון ב"ש שלי סי' צ"ב ע"ש ובארתי ביתר שאת בחי' למס' גיטין בפ' הזורק ע"ש היטב:

סימן סז

(שייך לסעי' א) מחבר סעי' א' הג"ה שנת של"ד נ"ב ובער"ה שלהי תקמ"ד בהיותי יוצק מים ע"י מורי הג' מוה' נתן אדלער כ"ץ זצ"ל מסר דבריו לפנינו במקום פרוזבל כי היינו על הדרך ויהי' שמיטה אי"ה שנת תקפ"ו הבע"ל תקצ"ג יה"ר שיבנה ביהמ"ק בשנת ת"ר הבע"ל:

סמ"ע סק"ב בשביעית וביובל. נ"ב וצע"ג דהתוס' לא כ"כ אלא איובל אבל שמיטת קרקע דחרישה בשביעית פשיטא שנוהג בזמה"ז בא"י ובמדינות הקרובות וכמבואר ריש מס' מ"ק ע"ש ושם ע"א משמע אפי' מדאוריי' אסורה זקינ' אפי' בזמן שאין ניסוך המים זה נרא' דעת הרמב"ם:

סימן סח

סעי' ב' לשני. נ"ב עש"ך יו"ד קס"ה סק"ז:

סימן עא

ש"ך ס"ק ל"ז בא הנאמנות נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ס"ז:

סימן עב

סמ"ע ס"ק ז' ובבין נ"ב ועי' תוי"ט משנה ח' פ"ד דר"ה:

שם מחבר סעי' ה' לנאמן נ"ב עיין תשובתי:

שם סמ"ע ס"ק נ' מיהו צריכין לישבע נ"ב וה"ה כשהמלוה חי ואין אדם טוען ברי נגדו צריך לשבע כן מבואר בלשון הרמב"ם וכן בנמוקי יוסף ומ"מ בנקט גם שטר בידו אפשר דהו"ל כתפוס וכמ"ש סמ"ע לקמן סי' ק"ח ס"ק ט"ז. ועיין כתובות פ"ה ע"א גבי אית לך סהדי דתבעינה וכו' ע"ש ועיין מ"ש סמ"ע בסי' זה ס"ק מ"ט בשם ר"ן ואפשר בכה"ג שאין כאן ברי נגדו יש לפסוק כן:

סימן עג

סמ"ע ס"ק י"ח הנשבע לחבירו לפרעו נ"ב עיין תשובת ח"ס יו"ד סי' רכ"ז:
מחבר סעי' ד ישבע המלוה היסת נ"ב עיין מכות ג' ע"ב במלוה על המשכון י"ל שאינו שוה שיעור זוזי א"כ כיון דצריך לישבע שבועה חמורה אך משטר ק' הא במשנה לא הי' היסת וצ"ל משו"ה פי' רש"י פרוזבל דלא כתוס' ע"ש וק"ל:
שם מחבר סעיף י"ז הוי אסמכתא נ"ב מה שקשה מכאן למ"ש בסי' ר"ז סעיף י"א וכן לקמן ססי' נ"ה מבואר בתשובתי ח"ס חו"מ סי' ס"ו.

סימן עד

מחבר סעי' ז' על המטבע נ"ב עיין מ"ש בית שמואל סי' ק' ס"ק כ"ג וסי' ס"ו סס"ק ט"ז ובתשו' ח"ס חו"מ סי' נ"ח וסי' ס"ג וח"ס יו"ד סי' קל"ד:

סימן עה

ש"ך ס"ק ה' דף קצ"ג נ"ב והוא שם קצ"א ע"ב.
שם מחבר סעי' י"ב איני יודע אם פרעתיך נ"ב נ"ל דמשכח' לי' בשהעיד ע"א בפני הלוה לך ואמר אל תפרעני אלא בפני זה העד ועדיין לא פרעת בפני והוא משיב איני יודע אם פרעתני בפניך:
סמ"ע ס"ק ל"א קשה והלא אף נ"ב גם כאן נ"ל כן דע"א מעיד שהתר' בו אל תפרעני אלא בפני זה העד והוא אמר פרעתיך בפני אחר והי' ראוי שיאומן במיגו דלאמהתנית עמי כלל כמ"ש הסמ"ע לעיל סי' ע' ס"ק י"א ומ"מ הואיל ואיכא ע"א הו"ל מחויב שבועה ואי"ל משלם כנ"ל וק"ל:
שם מחבר סעיף כ"א שחייב לישבע נ"ב אבל מ"מ לא יוכל לתפוס כמ"ש ש"ך לעיל ס"ק ס"ד עיי"ש.
שם ש"ך ס"ק ע"ה ד"ה עוד וכו' ולפ"ז אם מודה נ"ב וצ"ע דזה היפך ממ"ש לעיל סס"ק נ"ז ע"ש:
שם סמ"ע ס"ק י"ז דידע שהן שותפין כצ"ל:
שם סמ"ע ס"ק נ"ז דומה למ"ש נ"ב צ"ע דאינו דומה דלעיל מיירי דווקא במה שירש מאביו ואמר בזה אמר לי אבא אבל לא בשלו עיין זה בראשונים עיין לקמן סי' קמ"ט ובש"ך ס"ק י"ג:

שם ט"ז ס"ק כ"ה בד"ה תשובה וכו' רמ"א סי' רל"ב סי"ח נ"ב עיין שם בש"ך ס"ק ט"ז דפסק דהו"ל א"י אם פרעתיך:

סימן עט

סעי' י"א דמלתא דלא רמי נ"ב עיי' טו"ז יו"ד סי' ק"צ סק"מ (מהגאון כ"ס):

סימן פא

סעי' ז' הג"ה מי שהתנה נ"ב עיין ש"ך יו"ד סי' רמ"ח סקי"א:

סימן פב

טו"ז סעי' ח' נ"ב ובט"ז א"ע סי' צ"ו סקט"ו כתב כת"י ש"ך כאן דכתובה דרבנן שאני ומה"ט פסק המחבר שם בשנים חשודי' שמפסד' עיי"ש שהאריך (מהגאון כ"ס):
עוד שם ותו דהא לא מצינן נ"ב במחכ"ת ז"ל הי' נעלם ממנו לשעה ברייתא דמייתי ש"ס כתובות סוגי' דפוגמת דקתני פוגם שטרו (מהגאון כ"ס):

סימן פד

סמ"ע ס"ק א' נ"ב עיי' ח"מ סי' צ"ח סק"י וב"ש סק"ז (מהגאון כ"ס):

סימן פז

ש"ך ס"ק י' דמתני לה אסיפא נ"ב עיי"ש מ"א ע"א ומשמע בר"ן דדוקא בשבועת התקנה פטור אבל שבועה דאוריית' נשבע בספק פלוגתא אך אם הדיין מסופק אין לחייבו מספק אפי' שבועת התורה כן מוכח מתוס' מ' ע"א ד"ה להודיע כחו וכו' עיי"ש:
שם בהג"ה סעי' ו' בלא מיגו נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ס"ט:
ש"ך סקכ"ה מספקא לי וצ"ע נ"ב עיי' אורים סקכ"ד ועיי' קצה"ח ס"ק י"ב ונ"ל פשוט דשבוע' וודאי צריך דהא גם עפ"י הדין אם אין הנתבע רוצה לישבע מהפך אשכנגדו ונוטל בשבועה ולא יועיל דינא לנפשיה יותר ממה שהיה ראוי בדין והוא כנגד שתפס שכתב הש"ך דלא מועיל כנ"ל (מהגאון כ"ס):
שס בהג"ה סעי' י"א מהרי"א נ"ב עיין שם הטעם משום שכל אדם יוכל להקל שבועתו ולומר דור לי בחיי ראשך כדאית' בפ' זה בורר ונ"ל כוונתו כי מיד כשתקנו חז"ל שבועת המשנה הי' בכלל התקנה שיוכל להשביעו משבועת המשנה ולמטה כגון היסת או חיי

ראשך או חרם והכל בכלל התקנה. ועיין טו"ז סי' צ"ג סעי' ד'. ועיין לקמן סי' ר"צ סעי' י"ט:

שם ש"ך ס"ק ל"ח ד"ה וגדולה וכו' קים לי כהנך נ"ב בקצה"ח השיג ע"ז והעלה דלא יועיל קים לי כיון דלא נחתינן לנכסי' לא יועיל תפיסתו והב"ד לא ינדוהו על ספק וביאר יותר בסק"ד עיי"ש ודבריו ברורים:

שם ס"ק מ"א נ"ב עיי' תומים שבזה"ז שמניחי' תפילין רק בשעת ק"ש על אלו לא אמר רבינו האי רק על מי שמניח תפילין כל היום עיי' בו ומסתברי' דבריו (מהגאון כ"ס):

שם מחבר סעי' י"ט ונהגו נ"ב עיי' תשובתי ח"ס חו"מ סי' ע"א:

שם סמ"ע ס"ק ס"א הרשעים האלה נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' צ':

שם מחבר ססעי' כ' ועל דעת ב"ד נ"ב ועיין בב"י מחו' כ"ח מדין קפץ ונשבע:

שם הג"ה סעי' כ' לאיים נ"ב וע' תשובתי ח"ס חו"מ סי' ע"ג ביאור היטב:

שם הג"ה סעי' כ"ה משו' האיסור נ"ב המעיין במרדכי דב"מ סי' רכ"ט יראה ויבין דברי פסקי מהרי"א סי' ל"ו דמיירי דווקא באומרת קדשתני בביאה דטוענת עליו דעביד איסורא דרב מנגיד וכו' ואפשר שהיתה ג"כ נדה כרוב נשי דידן ע"כ כ' מהרי"א דבזה מודה ר"מ לרבינו שמחה דאע"ג דפליג בטענת גניבה דאעפ"י דטוען עליו דעביד איסורא מ"מ משביעין אותו מ"מ בקדשתני בביאה מודה ר"מ משום דמצורף לזה עוד עיקר תביעתה איננו ממון אלא איסור קרובותיה ואיסור אשת איש אבל היכא שאין הטוען חושד להנטען דעביד מידי דאיסורא אע"ג דעיקר תביעתו הוא איסור והיתר רק דמשתרבב מני' תביעת ממון ככל הני גוונא דמייתי ש"ך ס"ח נ"ז מודה מהרי"א דמשביעי': ועוד נ"ל בקדשתני אין ברור כ"כ דמשתרבב מני' ממון כלל דיכול לגרשה ואין כתוב' לארוסה ועיין שם במהרי"א מיירי שם מגירושין משא"כ גווני דהש"ך וא"כ קדשתני בכסף דלא עביד איסור ובשגם אם נוהג תקנת רגמ"ה שלא לגרש בע"כ אפי' ארוסה משביעי' עליו לכ"ע כנלע"ד ובגווני דהש"ך דהבעל משביע האשה אע"ג דהוא חושד אותה כבר כ' התומים דשבועה שלא נפרעת משביעין אפי' בכה"ג:

שם הג"ה סוף סעי' הנ"ל סי' ש"ע נ"ב ועיין שו"ע אה"ע סוף סי' ע"א ואי אמר לישא אותה עי' בי"ש רסי' קע"ז דלמהר"י אפי' ממון אין לה ובית מאיר פליג ועיין מ"ש שם על הגליון שטוב לבצע הריב:

שם ש"ך ס"ק פ"א בתשי' מהר"ם נ"ב עמ"ש אני עני בגליון יו"ד שלי סי' קע"ז סעי' י"א בהג"ה:

שם הג"ה סעי' ל"ט תבעו בשכר השדכנות נ"ב עיין לקמן סי' קפ"ה סעי' י"ד וסי' רס"ד ונמצא בשי"א תקנות סי' ק"ע מי שלא הזכיר סכום כמה אתה נותן איננו שדכן והמתחיל לוקח שליש והגומר ב' שלישים ואם זה המתחיל התעצל רביע שנה והתרשל ועי"ז נכנס אחר לגמור אבד זכותו אם התרו בו והתרשל והדברי ראוים:

סימן צב

ש"ך ס"ק א' לומר שכחתי נ"ב דבריו צ"ע דהא הר"ן שם שט"ו ע"א מייתי קו' הרשב"א שבועות עדות מאן מוכח עלה דמזיד הוא דלמא אשתלי והניח בצ"ע וכ' עליו הר"ן ליישב ולחלק בין זמן קרוב דלא מצי למימר אשתלי ובין זמן רחוק ע"ש וא"כ הרשב"א שהניח הקו' בצ"ע ע"כ ס"ל דמצי למימר אשתלי ודחיק לי' עלמא לאוקמא מתני' בזמן קרוב דוקא וא"כ ע"כ הא דכ' בת' הרשב"א שהביא ב"י וסמ"ע לעיל סי' ל"ד היינו שלא נקבל עדותו כיון שברי לנו שנשבע לשקר לא נתלה בשכחה ושוגג לקבל עדותו על אחר אבל לפסלו לשבועה ולהוציא ממון ממנו ס"ל להרשב"א שאם הי' זמן מה בין העדות והשבועה יכול לומר שכחתי ולא נוציא ממנו ממון וז"ב. הנה עוד תי' שם הר"ן דמיירי שהודה שהגיד בשבועה ושפיר נעשה חשוד ע"פ עצמו לפוסלו משבועה להפסידו ממון עצמו וע"ש וצל"ע מ"ט הניח הרשב"א הקו' בצ"ע ולא תירץ כן הא כ"כ ה"ה בשם הרשב"א פכ"ד מה' אישות סוף הל' י"א גבי פלוני חכם טיהר לי הכתם וכ"כ הב"ש באה"ע סי' קט"ו סק"ג ע"ש וצ"ל דס"ל להרשב"א כיון דעכ"פ לענין אם יתחייב היסת אינו נעשה חשוד ע"פ עצמו להרויח השבועה כדלקמן סי"א א"כ גם בשבועה דאוריית' שמפסיד ממון נמי אינו נעשה חשוד לחצאין וסברא זו כ' הרב"י סי' זה מחודש ה' בשם הרשב"א ע"ש וע' במרדכי פ' חזקת דף רמ"ה ע"ד סי' תקכ"ח בשם ראב"ן דהיכא דע"א מעיד עליו נעשה חשוד לשבועה ע"פ עצמו וגבי פלוני רבעני לרצוני לא העיד העד שעמו שהי' לרצוני דא"כ הי' נעשה פסול ע"פ עצמו בצירוף הע"א ע"ש והוא חידוש דין:

שם סמ"ע סקי"ד וכ"כ הרא"ש נ"ב וע"ל סי' ע"ה סקי"ד:

שם סמ"ע ס"ק כ"א בד"ה שכנגדו נ"ב בתוס' ב"ק ק"ח ע"א ד"ה ותרי הוכיחו מזה דהחשוד לשבוע על שקר אינו פסול מן התורה ואין ראי' זו מכרעת כמשמע מב' תי' תוס' הללו וכן משמע מתוס ב"מ ד"ה בלא דמי ודווקא חמסן הוא פסול מדרבנן וכן מבואר מל' תוס' כתובות י"א ע"ב סוף ד"ה ובכולי ע"ש והאי דב"ק ק"ח הנ"ל י"ל שעשה תשוב' בין שבועה לשבועה:

שם ש"ך ס"ק י"ד בנתחייב' שבועה על כתובתה נ"ב לעיל סי' פ"ב ס"ק י"ט כתב הש"ך דלטור ושו"ע דס"ל כתובה דרבנן אזי באלמנה חשודה מפסדת ע"ש ובסנה' ק"ח סוף ע"א משמע דרש"י ס"ל כתובה דרבנן וע"ש בתוס' וצ"ל מ"מ דרש"י עדיפא מהטור דרש"י ס"ל בשטר מקוים דרבנן נמי אין החשוד מפסיד והטוש"ע הכריעו וחלקו בין שטר דאורייתא לכתובה דרבנן וק"ל:

סימן צג

ש"ך ס"ק ב' דא"צ הודאה נ"ב עיין אורים מ"מ היסת ישבע כמ"ש טו"ז ס"ד:
שם טו"ז בד"ה ס"ד בטור דצריך היסת נ"ב עיין לקמן סי' ר"צ סעי' י"ט:
שם מחבר סעי' י"ג נ"ב עיי' תשוב' שב יעקב ועיי' בית מאיר סי' פ"ח סק"י ועיין תומים (מהגאון כ"ס):
שם סמ"ע ס"ק כ"ד דיכול לשבע נ"ב פי' לאפוקי מב"י דכ' דאפי' אם ירצה אינו יכול לשבע דמחזי כשקר דהתם בכ"מ טעמא משום דבאי לידי שבועת שוא ועיי"ש ו' ע"ד בתוס' ושיטה מקובצת אבל מודה סמ"ע דניחא טפי שלא ישבע על כולו וכמ"ש תוס' בבא בתרא ע' ע"ב ד"ה ונשבע וכו' ע"ש והא דמייתי תוס' התם נמי מב"מ היינו אמ"ש דלא מרע לדיבורא אבל אמ"ש בתחלת דבריה' אין דמיון לדב"מ וכמ"ש סמ"ע וק"ל:

סימן צו

סוף הסימן בהג"ה לשלם בשבילה נ"ב עמ"ש בי"ש סי' צ' ס"ק ל"ח בדין זה:
שם נ"ב. עוד עיי' לעיל סי' ע"ז סעי' יו"ד ועיי' היטב כאן באו"ת (מהגאון כ"ס):
שם ש"ך ססק"ט או פקדון נ"ב עיי' תומים (מהגאון כ"ס):

סימן צז

ש"ך ס"ק י"ד שמוציאין נ"ב ובזה"ז עיקר מחיתם ליקח בהקפה ולמכור בהקפה בחנות ואם יורדין לחנות ליקח סחורתו הוה בכלל נפש הוא חובל ע"כ נוהגים לקבוע זמנים ו? ערמין לפרעון אחת לאחת כדי שלא יפול מטה לגמרי ואלקים נצב בעדת אל כנלע"ד:
שם מחבר רסעי' כ"ד אין נ"ב עיי' אה"ע סי' ק"ב סעי' א' בהג"ה.

סימן צט

סעי' א' הג"ה שכתב ב"י ססי' ט"ז צ"ל מ"ז:

שם ש"ך ס"ק ו' בד"ה העולה וכו' החצי מעסקא נ"ב וקצות החושן העלה דכל העסקא נוטל בראש שהרי אינו נעשה מטלטלין אצל בניו כמבואר ב"מ ק"ד ע"ב ומכ"ש לפי תקנות המדינה שאם לקח סחורה בהקפה והיא בעין שהחנוני המקבל לוקח את שלו וכן מעות פקדון אפי' הי' לו רשות להשתמש בהם כיון שעדיין לא נשתמש בהם אז המפקיד קודם ליטול את שלו וכ"כ ח"צ בהג"ה סי' ע"ג עיי"ש סעי' י"ט בהגהותיו לטו"ז וק"ל ועיין צמח צדיק סי' קי"ז ובי"ש סי' צ' ס"ק ל"ח במי שלקח סחורה בהקפה ונמצא עדיין בעין עיי"ש היטב או מה דאתא מחמת אותה הסחורה אמנם בש"ך ס"ק ז' ח' משמע דווקא בעסקא וכהוכחת צ"צ וכן הוכחתי בתשובתי ח"ס חו"מ סי' נ"ה לא מדינא ולא מתקנה ע"ש:

שם ש"ך ס"ק ט"ז עיי' בבית חדש נ"ב ועיין בתשובת הרא"ש שכ' הטורסי' זה. שם סעי' ו' הג"ה ותוס' ע"ט ע"א והרא"ש כצ"ל:

שם שנפלו נ"ב ועיין לקמן ססי' ק"צ:

סימן קא

ש"ך ס"ק ב' שאין המלוה נ"ב ר"ל הלוה של הראשון שהוא המלוה של השני:

סימן קד

מחבר מסעיף א' מוציאין מידו נ"ב ואם רוצה המאוחר לסלק למוקדם בזוזי עיין קצה"ח סי' ק"ז ס"ק ה' שכתב שאין יכול לסלק אותו וכן מבואר בתוס' כתובות צ"ד ע"א ד"ה שנמצא' אחת שאינו שלו עיי"ש (מהגאון כ"ס):

ש"ך רס"ק כ"א שהרי נ"ב עיין בזה אריכו' נפלא בבית מאיר סי' קי"ג: (מהגאון כ"ס):

שם מחבר רסעי' ד' נ"ב עיין א"ע סי' צ"ג סעיף כ"ג בהגה וח"מ וב"ש שם (מהגאון כ"ס):

סימן קז

סמ"ע ס"ק ב' והרמב"ן בתשו' סי' פ"ח כ' כצ"ל:

סימן קח

מחבר סעיף ד' במגו דנאנסו נ"ב נלפענ"ד להסביר בעזהש"י דהרי כיון שמת פקע חיובו לגמרי אלא מצוה על היתומים לפרוע חובת אביהם לכן כל שאין חובו בריר כגון שמא הי' טוען פרוע במגו דנאנסו אין מצוה על היתומים דלגבי דידהו הו"ל כאיני יודע אם נתחייבתי בשלמא נאנסו דלא שכיח הו"ל חיובם ברור דלא שכיח שיאנס אבל פרעון

דהוא אפשר והאב הי' נאמן במגו דנאנסו הוה חיוב שלהם ספק דלמא הו' טען פרוע וכל זה אחר זמנו אבל תוך זמנו נהי אביהם הי' נאמן במגו שלא להוציא ממנו ממון מספיקא דאיבעי' ומגו במקום חזקה מ"מ לטעון עבור יתומים הוה ס"ס דלמא לא הוה טעין פרעתי וא"נ הוה טעין אכתי הוה ספק ונהי מני' לא מוציאים מ"מ חיובא דידהו מצוה לפרוע חובת אביהם הוה חיוב ברור ומשלמים ומיושב כל מ"ש ש"ך סק"ז ח':

שם ש"ך ס"ק ל"א דעת ר"י נ"ב רבינו ירוחם:

שם דגם ר"י נ"ב רבינו יוסף:

סימן קי

רסעי' א' נ"ב העתיק מתקנות ד' הארצות שבסוף ס' עטרת צבי סי' ט' עלה במוסכם לגבות משט"ח שאין בו ריעותא אף מיתומים קטנים דהיינו אחר זמן פרעון בשבועה וקודם זמן פרעון יקח המלוה בלא שבועה ודינם כגדולים עכ"ל ומשמע אפי' לגבו' עדות ולקיים השטר וכ"כ הגאון חות דעת בתשובה:

שם מיורשי' קטנים נ"ב ע' קצה"ח להזדקק לבע"ח בנכסי עובר וע' בנתיבות המשפט (מהגאון כ"ס):

שם ש"ך רס"ק ה' לפיכך נ"ב ע' תומים ובנתיבות המשפט דהכריעו דלא כש"ך כאן וע"ל סי' ק"ן סק"ה דש"ך עצמו סתר ממ"ש כאן (מהגאון כ"ס):

סימן קיא

מחבר סעי' י"ג בעלי זרוע נ"ב היינו ישראל אבל לא או"ה כ"כ בחי' רשב"א נדרים כ"ו ע"ב דכן הוא בתוס' ב"ב מ"ד ע"א ע"ש לפ"ז ט"ס הוא בת' רשב"א סי' אלף ל"ט שכ' גוי אלם וצ"ל גברא אלם ולק"מ קו' הש"ך גם קו' טו"ז לקמן סי' קס"ג אמהרי"ק ע"ש:

סימן קטו

ש"ך ס"ק ה' בד"ה אבל וכו' אילן קטן שגדל ועבה כצ"ל:

סימן קכא

ש"ך ס"ק נ"א ע"פ שנים. נ"ב וע' לקמן סי' רכ"ב ס"ק ב' ובתוי"ט ריש מס' ב"מ ובחידושינו סוגיא דשליח נעשה עד:

סימן קכה

סמ"ע ס"ק א' דה"א צ"ל דה"ה:
שם ש"ך ס"ק ה' דאע"ג דנשאר צ"ל דבשאר:
שם מחבר ססעי' ב בא לחזור נ"ב אם קבל השליח אחריות ממש כמו הנפקד א"ש אבל אם אינו מקבל אחריו' והו"ל שו"ש שמסר לשו"ח דגרעי' לשמירתו צל"ע דהא מקרי פשיעה וכדלקמן סי' רצ"א סכ"ו וכמ"ש כ"מ ספ"א משכירות וא"כ הו"ל חוב ולא זכות למפקיד ולימא לי' אין רצוני שיהי' חפץ שלי ביד ש"ח ויכול לחזור וכן משמע להדי' בש"ס דמשני בהוחזק כפרן ולא משני ברגיל להפקיד אע"כ כנ"ל דבריית' מיירי באין אחריות על השליח ע"ש וצ"ע כן נלע"ד כמ"ש וע' תשובתי ח"ס חו"מ סי' צ"ד:

סימן קכו

ש"ך ס"ק ה' מהר"ם אלשיך סי' ד' כצ"ל:
שם ש"ך ס"ק כ' אלו אמר כן בפירוש הלוה כצ"ל:
שם ש"ך ס"ק נ"ו למחוק צ"ל למחות:
שם ש"ך ס"ק נ"ח ברור ודוק. נ"ב ולפע"ד צדקו דברי מהרי"ט בשלמא אין אדם תובע להשליח אלא אנו חוששין שהוא נוגע בעדות על זה שפיר י"ל שאינו נוגע כי מה לו גברא זה או זה אבל כשתובעין ממנו ורוצה לפטור עצמו במגו שפיר י"ל כמהרי"ט והבן זה:
שם מחבר סעי' כ"ב וא"ל ישראל כצ"ל:
שם ש"ך סס"ק צ"ח ע' קצה"ח סי' קס"ג (מהגאון כ"ס):

סימן קלג

ש"ך ס"ק ד' והוכחתי נ"ב עיי"ש מ"ש שטה מקובצת בשם עליות דרבי' יונה:

סימן קלח

ש"ך ס"ק ה' ובשבוע' נ"ב אמנם בחי' ר"ן פ"ק דב"מ מייתי נוסחת בה"ג ובשבועה חולקין את השאר עכ"ל:

סימן קמ

מחבר סוף סעי' י' קמן נ"ב דמיון זה בריש פ' החולץ גבי אשתמודעינהו דאחוה דמיתנא היא וברמב"ם ה' שגגות ע"א אומר כלאים פירות אלו וכו':

סימן קמט

ט"ז סעי' י"ז מזה נראה נ"ב עיין סוף פרק ב' דכתובות פלוגתא דר"י בן ברוקה ורבנן ולעיל סי' ל"ה סעי' ז' ויש לחלק וק"ל:

סימן קנג

מחבר סעי' "ב נ"ב לחצירו של שמעון כצ"ל:

סימן קנד

הג"ה סעיף ב' ולא יוכל נ"ב ודווקא כשיש להם ב' בתי כסאות מחולקים רק שנופל לחפירה א' כ"כ דגול מרבבה ועיין לקמן סי' קנ"ה סעי' ל"ח בהג"ה:
שם הג"ה סעי' י"ח הבא מכחו נ"ב ועיין עוד לקמן ססי' קנ"ה:

סימן קנה

ש"ך ס"ק ב' לאהדורי נ"ב לאזדהורי:
שם ש"ך ס"ק ג' בשם הב"ח נ"ב ועיין בבאר היטב ולענ"ד דהתם מיירי שהעליון צריך לתקן הגג ומזה לא מיירי הכא כי אינם באים עתה לדון על הגג אלא שבין כך ירדו גשמים וטוען התחתון ע"י שלא תקנת המעזיב' שלך ירדו הגשמי' שמגג דרך תקרה שלך עלי לזה כתב כאן שאין זה טענה אם לא שיבוא עליו מצד תיקון גגו. והנה בתיקון הגג נשתנה עתה כי דרים תחתי' שניים ושלישים ע"כ התחתון אין עליו תיקון שום תקרה והאמצעיי' כל אחד מתקן תחתי' שלו ולא תקרה שעליו העליון על כולם צריך לתקן קרקעיתו ותקרתו. אמנם עליה העליונה שהוא תחת גג המשופע שאין בו דיורים כלל ולא משמש רק בי תיבנא וציבי ושטוח עורות וכה"ג יד כל בני הבית שוים בתשמיש ומשו"ה יד כולם שוה בתיקון הגג המשופע ההוא והיינו מה שהוא במשך אורך ביתו למטה. ואם א' מהם רוצה לסלק עצמו לגמרי מתשמיש העליה ההיא ולהפקירו שוב אינם יכולים לכופו לתקן הגג המושפע:
שס ש"ך ס"ק ט' על המרדכי נ"ב צל"ע דנ' טעמא דר"מ התם משום דמי שהוא בן י' שנים בשעת עשיית התל יודע מה שנעשה ורוב ב"א חיים עד שבעים שנה וכיון שלא נמצא מהם מי שזוכר סמכינ' שלא נקבר נפל בתלולים ור' יהודה מקיל טפי אפי' יש שום זקן שהפליג וזוכר עשיי' התל ואינו זוכר שום טומאה מטהרים אע"ג דהוה כלא ראינו אינו ראי' כיון דהוה רק א' או ב' מופלגים בזקנה מ"מ מקיל ר' יהודה משום טהרת א"י עיי"ש

בש"ס משא"כ ר"מ מחמיר בלא ראינו שאינו ראי' עד שיהיו שם הרבה עיין ס' זו בש"ך לעיל ססי' ל"ז וא"כ אין זה ענין לכאן ומ"מ מה דמייתי מרדכי מהר"מ י"ל קצת דלא שוה בטעם אלא בשיתוף שם עיר חדש ישן אבל לפסוק בזה כר' יהודא אין הדעת סובל שיהי' ב' עיירות בא' נמצא בה זקן שהפליג בן ק"כ נאמר שעדיין צריכה דוושא ואידך אתי מבני עלי או עבר בה דבר ומגפה ר"ל נימא דלא צריכא דוושא כיון שאין כאן מי שזוכר בנינה ואיפך אנא וקרוב לשמוע ראיית י"א שבסמ"ע מצוער וק"ל:

שם ש"ך ס"ק י"ב ע"ב דא"כ האיך נ"ב ע' נוסחא האמתית בש"מ וברמ"ה פ' לא יחפור ולק"מ:

סימן קסא

סמ"ע סק"ד בעיר שושן נ"ב ולע"ד לטעמו של סמ"ע קשה א"כ בעיר נמי אם ד' או ה' בתים עומדים סמוך לחומה וא' קרוב קצת יותר מחבירו נימא נמי שנחשב הכל כבית א' וזה לא שמענו אבל טעמו של עיר שושן יש להסביר על נכון דבחצר דלא חיישינן אלא לגנבי שבעיר שבאים על ממון מם"נ אי תגבר ידם של גנבים כל בני החצר בסכנת ממון ואי תגבר יד בני החצר או יעשה עמהם פשר א"כ גם ממון של זה הקרוב ינצל ויוחזר לו מה שגנבו ממנו משא"כ בעיר דאיכא משום נפשות אם נהרג הקרוב קרוב לחומה א"נ יגברו יד בני העיר אח"כ מ"מ אינם יכולים להחזיר נשמות:

סימן קסב

הג"ה סעיף ז' וכן עשיר נ"ב ותשובות מ"ב סי' ד' פליג על כל זה שאין אדם יכול לטעון מאומה לעכב רבים ממצוה עי"ש:

שם בהג"ה והמוחה נ"ב ומג"א ססי' קנ"ד מייתני דעת החולקים ע"ש:

שם הג"ה ריב"ש סי' רנ"ג וסי' של"א (מהגאון כ"ס):

סימן קסג

ש"ך סק"ז איירי במעות כצ"ל:

שם בהג"ה העי' ג' ולתקן ע"פ השבועה נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' קכ"ה:

שם בהג"ה אחר זמן נ"ב דאם נמשך זמן מה בין חיוב המס לזמן עשיית הפנקס הגבייי' ובין כך עלו אנשים או ירדו מנכסיהן הולכין הכל אחר זמן עשיית הפנקס הגבייי' כ"כ מהרמ"ל סי' מ"א עפ"י תשוב' ריב"ש ורשב"א ועפ"י מנהגי הקהל ע"ש:

שם הג"ה או מקוה וכדומה נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' קס"ז:

שם הג"ה סוף הסימן אינן צריכין קנין נ"ב עיין ש"ך סי' פ"א סק"ד:

סימן קעא

הג"ה סעי' א' ראובן ושמעון נ"ב עיין מה שפקפק בדגול מרבבה על דין זה ולע"ד דברי תשובת הרא"ש שבכלל ה' סי' ג' מבוארי' כך שאין שמעון יכול למחות מלעשות מחיצה מפני שיהי' שני עתה כיון שראובן בנה בשלו אבל מטעם אחר יכול למחות כי מתחילה כשלקחו המקום בשותפות וישבו במושב א' בלי מחיצה לא הי' שום חילוק בין ישיבת ראובן ושמעון כי שניהם היו במושב הראש והי' זה שוה כמו זה ומשו"ה לא עלו להדדי בדמים ועתה אם יכול ראובן לעשות מחיצה ויהי' רק הוא בראש א"כ יעלה בדמים וכו' כי מעיקרא לא נשתתפו מדעת שיעשה מחיצה ויהי' לו לבדו מושב הראש נמצא מצד הפסדו של שמעון בכבוד בעלמא אינו יכול למחות אבל מטעם עילויו של ראובן בשיווי ממון יכול למחות וע' בפנים ותראה כן כוונתו עיין תשובתי ח"ס או"ח סי' כ"ו:

שם ש"ך ס"ק ט' ולי נ' נ"ב עיין מ"ש בזה בס' שאילת שלום פ' צו ס"ק פ"ג עיי"ש:

שם הג"ה ססעי' ח' משתמש נ"ב עיין ממ"ש מג"א סי' קל"ב בדיני קדיש מבואר דמ"מ אם נתקלקל הס"ת קצת ע"י זה השותף שצריך עכ"פ לשלם חלקו להאחר:

סימן קעה

מחבר ססעי' נ"ג בהכ"נ נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' צ"ה:

שם סמ"ע סוף הסי' נמי יכול נ"ב ואין כן דעת רש"ל וב"ח שבש"ך ס"ק ס"א וע' ט"ז סעיף נ"ט ולכן אין להוציא מיד מי שקדם ולקחו אפי' אחר מכ"ש בעל המצר:

סימן קעו

סעי' ג' הג"ה. וי"א דיכולין נ"ב דינים אלו מבוארים על בוריין בהשי"ת בתשובתי ח"ס חו"מ סי' צ"ו:

שם מחבר סעי' ח' השותפין נ"ב עיין היטב תשובתי ח"ס חו"מ סי' צ"ג וסי' צ"ז:

ס' י"ב וכיוצא בהם. נ"ב אם התנו תחלה שכל הריווח שימשוך להם מחמת קרן יחלוקו. לא מיעטו בזה רק ענין מציאה וכדומה. אבל אם הרוויחו בעסק סרסרות שמפסיד זמן ועסק השותפות הריווח לאמצע. עיין תשו' רשד"ם סי' קס"ח ובתשובת פני משה ח"ג סי' י"ד:

שם הגה ההפסד ג"כ. נ"ב עיין תשובת מעיל צדקה סי' ט"ו:

ש"ך אות כ"ה וגם בשו"ת הרא"ש. נ"ב זה דינא דהש"ע אה"ע סי' ל"ח

שם סעי' י"ב בהגה או גזל נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' מ"ז:
שם מחבר סעי' מ"ד בסתם נ"ב וכן שכר טרחתו כדלקמן סי' קע"ח סעי' ג' יעב"ץ ח"א סי' ו' דלא כחו"י סי' רכ"ד ד"צ ריי"ג שדבריו צ"ע וע' לקמן סי' רפ"ז כל הסי':
שם סעי' מ"ה מזונותיו נ"ב ופסק בחו"י שם שאם הלביש עצמו לטובת השותפים לעשות לו עין אצל הסוחרים משתלם מהאמצע וראי' מלקמן סי' רפ"ו סעי' ב' ויש לעיין בזה:
שם סעי' מ"ח בהג"ה ויש חולקין נ"ב ועיין תשובת ח"ס חו"מ סי' נ"ב:
סי' קעז ש"ך סק"ב דף ק"ד נמחק ונ"ב ע"ט:
שם סמ"ע סק"א אבל ברמב"ן נ"ב במיוחסת סי' כ"א ועיי"ש דכ' וז"ל דדין זה באחין שותפין בלבד עכ"ל משמע דאתי למעוטי אחין שאינם שותפין אבל שותפין דעלמא פשוט הוא דדין זה נוהג בהם וכסמ"ע אבל בב"י נדפס בטעות בהיפוך בשותפות אחים בלבד ע"ש דמשמע למעוטי שותפין שאינם אחים וליתא:
שם סעי' ג' בהג"ה ודוקא נ"ב וכן פסק בס' באר שבע דף ע"ט ע"ג כב"י ורמ"א וכטו"ז דלא כסמ"ע ס"ק ה:

סימן קפא

סעי' א' שיירא עיין תשובתי. ח"ס חו"מ סי' ק':

סימן קפב

ש"ך רסק"א ודוקא נ"ב עיין תשובת הרי"ט שרמז משנה למלך פ"ב מהל' רוצח ושם מבואר מ"ש נב"י קמ"א סי' ע"ה בחלק אה"ע ולדינא נ"ל אם הקפיד לגרש ע"ד עבירה כגון בע"כ דווקא אינה מגורשת דאין שליח לד"ע ואם הקפיד לגרש ברצונה וגירש בע"כ הרי שינה מדעת המשלח ואינה מגורשת אבל בנדון דנב"י דלא עשאו שליח אלא לגרש ואינו מקפיד אם יכול לפייסה מה טוב ואם לאו יכול לגרשה בע"כ נמצא שלא נתמנה שלד"ע כ"א לגרש אבל וכו' לענין דבר עבירה נתן לו רשות אבל לא שלוחו הוה כמו ימירנו דילפינן מיני' באומר כל הרוצה להמיר ימיר ע"ש מ"ש נב"י עצמו שם בסי' פ"ב אות כ' וק"ל וזה דלא כקצה"ח סי' זה ובזה מיושב רוב קושי' הגאון מוה' יצחק בנב"י סי' ע"ו ע"ש. ומדינא שליח לד"ע ע' ש"ך לקמן סי' שמ"ח וסי' שפ"ח ולעיל סי' ל"ב:
ש"ך רסק"ו עיי' מהרש"ל בתוס' צ"ט ע"ב בשליח למכור גם כשלא הודיע ללוקח מ"מ אין הלוקח יוכל להחזיר כיון שמכר לאו דילי' ודווקא בשליח לקנו' דין זה עיי"ש (מהגאון כ"ס):

סימן קפג

ש"ך ס"ק ב' אך קשה נ"ב. ועיין בישו"ש פ"ט דב"ק סי' ל"ג דלק"מ:
שם ש"ך סס"ק ט' נ"ב עיין משנה למלך פ"א ופ"ד משלוחין שאינו פשוט:

סימן קצ

הג"ה סעי' י"ח וכדי להבריח נ"ב עיין ד' ר"ת בתוס' כתובות ע"ט ע"א בד"ה עשאום וכו' וצ"ע במבריח שבזמנינו ועיין לעיל טוש"ע ססי' צ"ט:

סימן קצד

ש"ך ס"ק א' מדבריו נ"ב עיין טו"ז יו"ד סי' קל"ב ס"ק ח':

סימן קצה

סמ"ע ס"ק י"ז משיכה נ"ב עמ"ש ב"ש באה"ע סי' ל' ס"ק ב' בשם טו"ז ועיי"ש בקונטרוס אחרון לס' המקנה סעי' ב' ד"ה ומ"ש עוד הט"ז והעלה אחר משיכה אינו יכול לחזור בו:

סימן קצח

סמ"ע ס"ק ז' בסמטא נ"ב בסטומתא:
שם חיטיך בעליי' ע"ש נ"ב כן תי' חי' הר"ן ועיי' ריטב"א וש"מ ב"מ פרק הזהב במקומו. ועיי' הפלאה קדושין כ"ב ע"ב (מהגאון כ"ס)

סימן קצט

מחבר סעי' ג' מת השור נ"ב וכן בפורים לפמ"ש מג"א סי' תרצו ס"ק טו דמחויב לאכול בשר א"כ לא גרע מיין לקידוש והא דלא חשיב לי' בד' פרקים משום דהיו רגילי' בעגלים דוקא ולא פרה עיין ב"מ ע"ח ע"ב אבל לענין העמדה על דין תורה לא גרע מיין קידוש:

סימן ר

ש"ך ס"ק א' לדחוק ולישב נ"ב כמש"ל סי' ר"ב ס"ק ג':
שם הגה סעי' ח' יש חולקין נ"ב ע' ש"ך יד סי' קלב ס"ק כ"ה ומה שהקשה מל"מ פ"ד ממכירה הל' ה' ועיין בתשובתי ח"ס חו"מ סי' צ"ט:

סימן רב

ש"ך סק"ב נ"ב עיין באר היטב בתשובתי:
שם ש"ך סק"ג כשהוא כבר נ"ב ביארתי בתשוב' ח"ס יו"ד סי' ש"י בסופו דבחו"מ סי' ס"ו ביתר ביאור וסברא זו רמוזה בריטב"א קדושין כ"ו ע"א וד"ה אמר חזקי' עיי"ש וק"ל ונתבאר היטב בתשובתי:

סימן רז

הג"ה סעיף ג' ודוקא נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ע' וסי' ק"ב:
שם ש"ך ס"ק ט"ז נ"ב שייך לקמן סי"ב:
שם ס"ק ט"ז בכתיבה נ"ב צ"ע כיון שנכתב ע"ז המלוה לא בעי כתיבה כמ"ש תוס' ב"ב ע"ז ע"ב ד"ה נקנה ובראי"ש שם:

סימן רח

ש"ך ס"ק ב' נשבע כו' נ"ב עיין מג"א סי' של"ט סק"י ומ"ש בתשובת ח"ס יו"ד סימן ו':

סימן רט

סמ"ע ס"ק א' שם נ"ב ועמ"ש טו"ז שם:

סימן ריב

הג"ה ס"א שעה אחת נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ט':
שם מחבר סעי' ז' נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' קיד וסי' קטו וסי' ק"ח וסי' ק"כ וביתר באר היטב בסי' קי"א וקי"ב:
שם בהג"ה שיקיים נדרו נ"ב וצ"ע במשנה ד' פ"ה דערכין ועיין מ"ש תוי"ט שם על השמטות דין זה ברמב"ם עיי"ש ועמ"ש בזה בתשובת מהרי"ט סי' ל"ט ד"ה איבר' ותמצא נחת:
שם סמ"ע ס"ק כ"א שלא נ"ב עיין תוס' ב"ק ל"ו ע"ב ד"ה יד ועיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ק"ז:
שם בטו"ז ד"ה דלא קנה נ"ב וכמ"ש ש"ך ס"ק י"ג ומהרי"ט סי' ל"ט כ' דיצא כן מדכ' יהי' בית אלקים אלא דצל"ע דא"כ מנ"ל לרמב"ם דחל נדר על דבר שלא בא לעולם מעשר

אעשרנו לך וכ' אשר נדרת לי נדר דלמא אנדר דיהי' בית אלקים קאי וא"י מוחזקת אבל עשר אעשרנו לא הוה נדר וצ"ע ועיין תשובתי ח"ס חיו"ד סי' רמג:

סימן רכ

מחבר סעי' י"א אני מוכר נ"ב עיין תשובתי ח"ס חיר"ד רמ"ו

סימן רכז

סמ"ע ס"ק י"ד והשני לו ונמחק לו:
שם באו"ד וירא שמים נ"ב לענ"ד לפרש שהוא ידקדק שלא יאנה את חבירו אפי' בפחות משתות ועוד יגמור בדעתו למחול לחבירו על פחות משתות כדי שלא יחטא חבירו אם יאנהו לכתחלה פחות משתות וכן נכון לעשות:
שם בטו"ז סעי' ז' והקשה נ"ב ולענ"ד ליישב כך דהא הוה ס"ד למימר דכדי שירא' שיעור קבוע היא ואפי' ארעו אונס מ"מ לא פלוג רבנן וכל ששהה שיעור הנ"ל עבר זמנו ונהי דמרא"ש מבואר דלא כן הוא מ"מ עדיין נימא היינו להחזיר לו דמי אונאתו שלא רצו רז"ל להפסיד למתאנה את דמיו משום לא פלוג אבל כל שמחזיר לו דמיו ואינו נפסד ה"א לא יחזיר ממקחו אפי' הי' יותר משתות דלענין ביטול מקח אמרינן שפיר לא פלוג קמ"ל הטור דיכול לחזור בו עדיין ודקדק כן מל' הרא"ש שכ' מוחל על אונאתו ולא אמר על דמי אונאתו אלא ש"מ שעל הכל קאי דיוקו של הרא"ש וק"ל:
שם סמ"ע סק"כ מוכר נ"ב נ"ל ט"ס וכצ"ל אין אדם מוחל וחוזר בו ובוודאי לא ידע וכו' עיין פרישה וק"ל ולעיל סעי' ז' דצריך דווקא לברר אונס צ"ל דדומה טפי לשינוי שער דסעי' ט' בהג"ה וק"ל:
שם מחבר סעי' י"ז ובלבד נ"ב עיין טו"ז דלא כסמ"ע וטעמא דאי אינו יוצא כלל הו"ל כיין ונמצא חומץ דחוזר בו לעולם:
שם מחבר סעי' כ' המחליף נ"ב מהר"י יעב"ץ ח"ב סי' קס"א פשיטא לי' דבמחליף בשומא יש לו אונא' דלא כסמ"ע דלענ"ד פשוט עכ"פ שאם אינו מחליף מחט בשריון אלא ע"י הוספת מעות העודף אז פשיטא לי' דלכ"ע יש אונא' בכה"ג ובלא"ה דעת הראב"ד ר"פ י"ג ממכירה ודעת הרמב"ן שבה"ה שם דגם בחליפין יש אונאה עיי"ש ובב"י כאן וק"ל:
שם ש"ך בסקי"ד ושכן עיקר נ"ב צל"ע א"כ ברישא נמי הא בדין ישראל חייב הגוי לשלם ולא אמרינן פתח עיניך וראה אלא מפני אלמות שידיהם תקיפה אינו יכול לדון עמו בדיני ישראל א"כ הו"ל כברח א' מהם דפטור השני להי"א דלקמן סי' ת"י וע"ש סוף הסעי' וק"ו הכא וק"ל. אח"ז מצאתי ביש"ש בעצמו הרגיש בזה ויישב עיי"ש:

שם בש"ך גבי ביטול מקח וכו' כצ"ל:
שם ש"ך סקי"ט ע"ש נ"ב ומייתי לי' מש"ס ערוך פ"ק דקידושין גבי גלגול שבוע' דגם עבד עברי מקרי קרקע וע' מ"ש תוס' במגלה כ"ג ע"ב ד"ה שמון:

סימן רכח

מחבר סעי' ד' חמרים נ"ב עיין ?תשובתי.

סימן רלא

ש"ך סק"א מ"ע ר"י מ"ג כצ"ל ונ"ב עיין תשוב' פי' ד"ב המרדכי על נכון:
שם ש"ך סק"ד הריב"ש נ"ב סי' שצ"ט והוא עצמו הרגיש בקושי' זו ותירצה יפה עיי"ש:

סימן רלב

ש"ך סקט"ו ופשוט נ"ב והט"ז לעיל סי' ע"ה פשוט לו בהיפך ושם בתומים סקכ"ב העלה דאם נתנם לו בעד סחורה הו"ל א"י אם נתחייב' לך ואמנם אם הי' חייב ונתנם לו בפרעון אם לא עיין בהם הלוה כלל הו"ל למידע וחייב אבל אם עיין בהם ומ"מ נמצא מזויפים פטור והנה ראיתי מחו' הרשב"א בגיטין גבי הני גינאי ומדבריו בגיטין ע"ה ע"ב גבי ספק קרוב למלוה או ללוה עיי"ש היא ראי' לפטור הלוה לעולם ועיין מ"ש ש"ך לעיל סי' קכ"ו סקס"ט ואח"ז מצאתי בדגול מרבבה כאן דעתו לפטור הלוה לעולם ועדיין צ"ע:

סימן רלה

מחבר סעי' י' מתנתו נ"ב עיין תשב"ץ ח"ג סי' רנ"א ורנ"ב ורנ"ג:

סימן רלו

סמ"ע ריש הסימן נ"ב עיין תוי"ט פ"ה דגיטין משנה ו' בסופו מ"ש בשם מישרים ותמה על הסמ"ע:

סימן רלז

מחבר סעי' א' אחר נ"ב עיין תשובתי:
שם בהג"ה אם לא דאינו מצוי כצ"ל:

סימן רמא

ש"ך סק"ט קט"ו סעי' י"ג נ"ב סעי' י"ט:

סימן רמג

ש"ך סק"ה נעשה נ"ב עיין מג"א רס"י תמ"ח פליג:
שם ש"ך סק"ו במתנה אלמא שיש כצ"ל:
באו"ד וגם התוס' נ"ב המעיין שם בתוס' ר"פ בן סורר ומורה יראה טעמן של התוס' וה"ה והר"ן שלא סמכו על הירושלמי משום דסתמא דש"ס פ' איזהו נשך ע"ב ע"א משמע דקטן אין לו זכיי' מה"ת בשום זמן וכיון דכל זכיי' שלו הוא מדרבנן א"א לומר דכשיגיעו לפעוטות מוציאין בדייני מדבריהם וזה א"א דמשמע מש"ס דשבועות מ"א ע"א דלת"ק דר' יוסי לא משכחת שום גזל מדבריהם דנחתינין לנכסי כמבואר למעיין קצת שם וא"כ ע"כ צריכין אנו לחלק ולומר הא דג' מדות בקטן מיירי בדעת אחרת מקנה אותו ואז קונה אפי' מן התורה ומשו"ה קונה אפי' מה"ת ונחתי' לנכסי שמעוות אותו במו"מ שלו וכן א"ש מתני' פ"ד דמעשר שני וההיא דמציאת קטן יש בו גזל משום דרכי שלום בעלמא ה"ט משום דאין דעת אחרת מקנה וכשבא מעשה לידי לא עשיתי מעשה להוציא נגד התוס' וכר"ן וה"ה:

סימן רמד

סעי' א' ט"ז בין גט נ"ב למתנה מטעם כצ"ל:

סימן רמה

מחבר סעי' י"א שאם הית' נ"ב עיין תשובתי:

סימן רמו

הג"ה סעי' י"ז האומר עיין לקמן סי' רס"ב סעי' ד' בהג"ה בסופו ובסי' שס"ג סעי' י' העלו ב"ח וש"ך וקצה"ח ונתיבות דהממע"ה ועש"ש והארכתי בזה בתשובתי:

סימן רמז

הג"ה סעי' ה' האומר נ"ב בפסקי מהרי"א סי' ע"ג כ' דאע"ג דקיי"ל כר' יונתן דאו או נאמר עד שיפרט לך יחדיו ובשלמא גבי אהרן ובניו כייל ואמר יאכלוהו אבל בצוואות ושטרות

קשי' ונדחק משום דבדידהו לא שייך לומר או לזה או לזה ועיין כלל ע"ז בריטב"א הובא בשיטה מקובצת ר"פ השואל בשם רבינו פנחס הלוי דבקום ועשה לא שייך דברי ר' יונתן וצ"ע ביומא נ"ח ע"א מערבין לקרנות וכבר כ' כן שם בס' יד דוד ועיין מ"ש ט"ז יו"ד סי' רכ"ח סקמ"ט ודבריו צ"ע ותשובת חכם צבי סי' ד':

סימן רמח

ש"ך סקי"ג דף ו' נ"ב עיין שם ד"ה והתשוב' השנית וכו' ועיין תשובתי סי' אלף כו' אם ס"ת בכלל ספרים:

סימן רנ

סעיף ב' מידו נ"ב לפע"ד אפי' ביפוי כח ולשון סמ"ע סק"ו מגומגם קצת:
סעיף ט' לא קנה נ"ב עיין תשובתי:

סימן רנב

ס"ב בהג"ה או נדר ליתן נ"ב המעיין שם יראה דמיירי בנשבע לתת לבתה העשירה אבל לעני חייב כמ"ש סי' רי"ב ובסמ"ע סקכ"א ומקצות החושן כאן לא מ' כן והנלע"ד כתבתי:
שם ש"ך ססק"ז ליורשיו נ"ב היינו כיון שנדר וכן כתב מהרי"ט סי' ל"ט ד"ה וסברא בסופו וסמ"ע סי' רי"ב סקי"ט:

סימן רנג

ש"ך סק"ד ועיין במהרי"ק נ"ב ובתשוב' רד"ך בית שלשים חולק על מהרי"ק ועיין לקמן סי' רפ"א ש"ך סק"ח ועיין תשובתי:
שם ש"ך סקכ"א נ"ב עיין תשובתי:
שם מחבר סעי' י"ז ש"מ נ"ב עיי' אורים וקצה"ח:

סימן רנה

ש"ך ס"ק ה' ד"ה ואין להקשות וכו' ונ"ל הטעם נ"ב כ"כ רש"י פסחים מ"ו ע"ב:

סימן רנז

ש"ך סק"ג ובתשובת מבי"ט נ"ב עיין שו"ת שבות יעקב ח"א חו"מ סי' קע"ג ועיין נוב"י כרך א' ח"מ סי' ל"ח:

סימן רס

מחבר סעי' ה' המוציא נ"ב עיין תשובתי חת"ס חאו"ח סימן י':

סימן רסב

סעי' י"ט מחבר פירות נ"ב עיין היטב תשובתי ח"ס אה"ע ח"א סי' נ"ז:

סימן רסד

הג"ה סעיף ד' וכן כל אדם נ"ב עיין לעיל סי' רמ"ו בהג"ה סעי' י"ז:
שם ש"ך סקי"ג סי' קפ"ה נ"ב ועיין שם סעיף ו' בהג"ה ועיין עוד ססי' פ"ז:
שם סקט"ו ומהרש"ל פ"ק נמחק וכצ"ל פ"י ונ"ב ועיין שם ראי' שלו מהמבשרינו שילדה אשתי זכר יטול מנה:
שם הג"ה ססעי' ז' בשם מהר"ם נ"ב ועיין לעיל ססי' קכ"ט מי שנדר שכר לחבירו שיהי' ערב בעדו עיי"ש:
שם בהג"ה ובשדכנות וכו' נ"ב עיין תשו' פנים מאירות ח"א סי' צ"ז (מהגאון כ"ס)

סימן רעב

סמ"ע סקי"ח איסורא ושונא נ"ב לא העתיק יפה לשונו ואין כוונתו אלא כמ"ש תוס' שם ל"ב ע"ב ממש וכן העתיק בש"מ בשם ריטב"א שכ' בשם רמב"ן דמיירי בשונא דעביד בי' איסורא כי סני לי' ר"ל שבאמת השנאה אסורה מן התורה בלא"ה:

סימן רעה

ש"ך סק"ג מאי קמבעי' נ"ב היא קושי' תוס' ב"ב כ"ד ע"א עיי"ש וצ"ל דש"ך ס"ל דרמב"ם פסק כרש"י פ' משילין ל"ט ע"ב דלא כתוס' שם וכפשטא דסוגי' סוף מס' בבא מציעא הבטה בהפקר קונה אפילו שלא לרצונו ועיי"ש בשטה מקובצת נדחק בזה ובאמת כך משמע ברמב"ם פ"ה מה' יו"ט הי"ד עיי"ש: ועיין נימוקי יוסף פ"ק דב"מ כיון דנפל גלי דעתי' בנפילה ניחא לי' וכו' שכ' א"א כתקנת חכמים שומעין לו ע"ש משמע אי הי' קנין דאורייתא אין שומעין לו וכ"כ ש"מ שם מ"מ אין ראי' דס"ל כרש"י הכ"ל די"ל שאני הכא שרוצה לקנות א"כ לאו כל כמיני' לומר שלא יקנה בקנין דאורייתא אבל אם אינו רוצה לקנות כלל לא יקנה בע"כ וע' טור סי' זה פלוגת' ר' ישעי' ורמ"ה נראה דוודאי רוצה

לקנות האבנים אלא שדעתו לקנות ע"י בנין וס"ל לר' ישעי' מ"מ קונה ע"י יד שהוא קנין דאורייתא ורמ"ה פליג שם בהא:
שם ש"ך סק"ח ס"ל נ"ב סל"ז:

סימן רעו

מחבר סק"ה סעי' ה' אם מתה נ"ב עיין זה בתשובתי ח"ס א"ע ח"ב ס' קס"א:

סימן רעז

סעי' ג' יצאה נ"ב עיין בזה בתשובתי ח"ס א"ע ח"א סי' נ"ב:
שם ש"ך סק"א כ"כ רש"י נ"ב ובחי' לחולין יישבתי על נכון דלא תקשי וצ"ע לדינא:
שם מחבר סעי' י"ב נאמן נ"ב עיין תשובתי:

סימן רעח

סעיף ז' אין הבכור נ"ב אם רוצים לשלם החובות וכתובה במוחזק להפסיד הבכור עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' קמ"ט:

סימן רעט

האומר נ"ב עי' דין זה בתשובתי:

סימן רפא

מחבר סעיף א' דבריו נ"ב ואם יכול להוריש מלוה של עכו"ם ע' תשובת עה"ג סי' י"א בסופו ועי' תשובתי ח"ס חו"מ סי' ק"נ ולעיל סמ"ע סי' רנ"ג סעי' מ"ה:
שם ש"ך סק"ח ירושה נ"ב צע"ג דשם מבואר דלדעת מהרי"ק הי' אמו זוכה מכח לשון מניח והאם אינה יורשת וע"כ מניח לשון מתנה וכבשו"ע לעיל סי' רנ"ג סעיף ב' וכן עיקר לפענ"ד בלי שום ספק:
שם סעי' ז' בהג"ה בספרים נ"ב עיין בא"ע סי' קי"ג סעי' ב' בהג"ה וה"ה הכא ועי' עוד שם מדינים אלו רסי' צ' ועי' שו"ת חינוך בית יהודה סי' קי"ג קי"ד ועי' בח"ע סס"י ק"ח ועי' תשובתי ח"ס א"ע ח"ב סי' קס"ח בענין משכון ובענין לשון יוצאי חלציה ע' קצה"ח ומ"ש עליו בנתיבות משפט ולענ"ד אכריע אין הבנות זוכות ואין יכולים להוציא בכח כי אין אדם מקנה לדבר שלא בא לעולם וממילא ירשו הזכרים הכל אך אם ירצו היורשים לשלם משח"ז חלק להבנות אין הזכרים יכולין נדחות כי הלא תנאי הי' ביניהם שאם

יתן ליוצאי חלציה אשר בנות בכלל יפטר מחובו וקיי"ל אדם מתנה תנאי לדבר שלא בא לעולם נמצא אי קיים תנאי ונתן להבנות כפי חלקם קיים תנאו ונפטר מחובו ואין להזכרים על היורשים כלום וק"ל ועי' לעיל סס"י ק"ד בסמ"ע וש"ך לענין ראוי ומוחזק לגבי שח"ז:

סימן רפב

מחבר סעי' א' והניח נ"ב ביארתי בתשובתי ח"ס חו"מ סי' קנ"א:
שם הגה מי שצוה נ"ב. עי' סי' רנ"ג סעי' כ"ט ובש"ך סעי' ס"ק ל"ח (מהגאון כ"ס):

סימן רפה

ש"ך סק"ז מלובלין נ"ב אבל מהר"י יעב"ץ ח"א סי' קמ"ב ס"ל הדין עם הרב שכנגד מהר"ם לובלין שם דאורח שמת אצל בעה"ב אין שום אדם נזקק להוציא מיד בעה"ב אם אין לו יורשין ידועים ע' שם מילתא בטעמא וכן נכון:

סימן רפו

הג"ה סעיף ג' מי שפדאו נ"ב לפענ"ד זה מיירי דווקא כשהי' הבן עשיר אז אבל כשהי' עני אז א"צ לשלם דהאב חייב לפדות את בנו העני כמבואר בשו"ע יו"ד ססי' רנ"ב עיי"ש ועמ"ש שם סי' רנ"ג סעיף ד':

סימן רצ

מחבר סעיף י"ט ודאי נשבע נ"ב עיין טו"ז לעיל סי' צ"ג סעיף ד':
שם ש"ך סקכ"ה שפרע נמחק ונ"ב שפשע:
שם באו"ד וגם על רמב"ן נ"ב המעיין בחי' רמב"ן יראה דהוה קשי' לי' אי האי דפ' המפקיד באבי יתומה אפי' בפשיעה פטור וע"כ מניהו ב"ד א"כ אדאמר לשלם בקרא דשו"ש הויא הו"ל לשלם האפטרופוס דשו"ש הוא דע"ז תי' ב' תירוצים חדא דאפטרופיס לא הי' שו"ש על השור כאן דיש לו למסרו לרועה ועוד דלא קאי במסקנא הכי ע"ש ורשב"א ס"ל דזה תי' דחוק וע"כ איירי באבי יתומים מחיים וחייב בפשיעה כרב האי:

סימן רצב

ש"ך סק"ד בסוה"ד וזה ברור נ"ב ולא תקשה מרש"י קדושין מ"ב ד"ה נימא וכו' יתחייב שלוחו לא שולחו עכ"ל היינו טרם דידעינין סברת דברי הרב וכו' אבל למסקנא אפי' אי

יש שלד"ע יתחייב גם השליח משום דהו"ל לשמוע דברי הרב וצ"ע בחישב לשלוח יד או שלח יד במקצת אי יתחייב השליח בכולו דהא איהו לא שומר הוא ונשאלתי ממר חותני הגאון נ"י באשה שאמרה לאיש אקף לי קטן אי נעשה ידו כיד האשה ושרי להקיף ולע"ד כל מה דאיהו גופי' לא מצי עביד לא יוכל להעשות שליח למעבד בהיתרא ולא נעשה ידו כידה דהרי הוא עצמו לא מצי להקיף בהיתירא וק"ל:

שם ש"ך סק"ז לצורך מקומה נ"ל שט"ס הוא בסמ"ע וצ"ל אל צרכה וכו' כצ"ל ונ"ב כאשר הגהתי כצ"ל וקאי אסמ"ע סקי"ב וק"ל:

שם ש"ך סקט"ו ב"ק בי' נ"ב פרק ט' ועיין לעיל ססי' פ"א וסי' ס"א ש"ך סק"י ועיין יו"ד סי' קע"ז ש"ך סקמ"א:

שם סעי' יו"ד הג"ה ת"ה סי' שי"ד ותשובת מיימוני וכו' כצ"ל:

שם ש"ך סקכ"ט קצ"ט נ"ב עי' ביאור דינים אלו בחי' פ' גי"ה סוגי' דבשר שנתעלם מן העין:

סימן רצג

סעיף א' א"י להכריחו נ"ב עיין משנה למלך פ"ד מחובל ומזיק ונלע"ד כי המפקיד לא ניחא לי' בתשלומי גניבה ואבידה אלא ניחא לי' בחפצו ע"כ מוסר לשומר שישמרנו דווקא שלא יאבד ואך אם אירע שנאבד אזי השומר משועבד לשלם והשתא לענין שעבוד חיוב תשלומין אינו יכול לחזור בתוך הזמן אך לענין שמירה הוה כמו פועל שחוזר אפי' באמצע היום ע"כ אם חוזר באמצע הזמן אין המפקיד יכול לכופו שישמרנו אבל אחריות על הנפקד כל מה שאירע בבית המפקיד אחר שהחזיר ומזה מיירי ה"ה וש"ע והש"ס קידושין י"ב ע"א ומיושב קושי' הרשב"א שם בקידושין עיין היטב:

סימן רצו

סמ"ע סק"ז מהר"ם לובלין סי' פ"ח כצ"ל:

סימן ש

ש"ך סק"י עמש"ל נ"ב סי' רכ"ב סקל"ה ועמ"ש מבואר דס"ל אפי' בגזלן יהי' מונח בידיו ממש ואין חילוק בין גזל לפקדון ומשו"ה מייתי ש"ך בס"ק שלפני זה מתוס' פ' הגוזל דמיירי בגזל משום דהחולקים לא ס"ל לחלק בכך:

סימן שג

ש"ך סק"ה נ"ב דזהו בכלל שכירות שמשלם לו שכר שישמור או ישבע וכיון שנשבע צריך לשלם לו שכר שבועתו כאלו דמי הכניסו לשבע לזה לולי ששכרו לכך וסברא נכונה הוא:
שם ש"ך סק"ז נ"ב עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' ט' ז':

סימן שו

סמ"ע סקי"ד מן הטריפה נ"ב פי' טריפה הי' נוטל וכו' כצ"ל:
שם ש"ך סק"ט שהוא ספק טריפה נמחק כפלו:

סימן שיב

מחבר סעי' י' א נפל בית נ"ב ושותפין שנשרף בית א' מהם עיין תשובתי ח"ס חו"מ סי' קע"ט:

סימן שלא

מחבר סעיף ב' לזון נ"ב ואין יכול לפטור עצמו בדמי מזונו' עיי"ש מ"ש ר"ש פ"ו דתרומות משנה ג' וע' ע"ז ע"א והפ"ס ומ"ש הר"ן שם:

סימן שלג

ש"ך סעיף קטן י"ז ד"ה עוד כתב וכו' דדוקא. נ"ב ועיין תשובת מיימיני לספר קנין סי' ל"א דפועל שיכול לחזור נפקא לן מגרעון כסף דעבד עבירות וצ"ל מ"מ גרעון כסף מחוסר ממון ולא מיקרי בידו לפדות עצמו מה שאין כן פועל וסברא זו כתב הר"ן ומביאו מג"א סי' תמ"א ס"ק ז' עיין הג"ה מרדכי דב"מ סי' תת"ס ותשובת חו"מ סי' ותשובת חו"י סי' ק"מ עיי"ש:

סימן שמט

מחבר סעי' ג' לאחר. נ"ב ע' פירש"י אהא דאכפוי רפרם פרק החובל וע' מ"ש רא"ש גבי אין נשבעין על טענות חרש שיטה וקטן פ' הדיינים וע' ש"ע או"ח שמ"ג בסופו והוא בפסקי מהר"א סי' ס"ב ומייתי מהרא"ש פ' החובל סי' ט' ע"ש. ונראה לענין דיני ממונות שאני והרי בב"מ ע"א אמרינן ליזיל בתר שיבקוהו אע"ג דאינו נזהר על לאו דלא תשיך:

סימן שנג

באר הגולה סק"ט וכ"כ הב"י. נ"ב האמת שכן משמע בב"י אבל הוא טעות ורחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב לריב"ם מחזיר הקונה המעות לבעלי' ומחזיק הכלי לעצמו דלהראב"ד מחזיר הכלים לבעלים בדמים שהם יתנו לו דמיו והיינו דהקשה עליו רשב"א מהני אוונקרא וכן מבואר בש"ס בבבא קמא קי"ד ע"א ע"ש. וצ"ע על הרב ב"י בבאר הגולה. וגם בטור סי' שנ"ז ושס"ח צריך להגיה בדברי הראב"ד שצריך ליתן לבעלי' בדמי'. וע' בהרב המגיד רפ"ה מגניבה ותמצא מבואר שלא כתב הראב"ד כהרמב"ם וצריך לי עיון גדול:

סימן שס

סמ"ע סק"א דלא הוה ליה לבנותו כצ"ל:

סימן שסג

סמ"ע ס"ק א' והרקיבו נ"ב עיין בש"ך לקמן סעיף קטן ז':
שם ש"ך ס"ק ו' הכנימה נ"ב היינו שקורין מילבע"ן נ"פ פני משה אבל הירושלמי מחלק בגווני אחריני וכנימה בחוץ הו' ניכר ותולעים מבפנים הוה אינו ניכר:
שם הג"ה סעיף ה' ואם שכרם נ"ב עיין בתשובותי ח"ס חושן משפט סימן קסה:
שם ש"ך סק"ז דשומר ומזיק נ"ב עיין תוס' בבא קמא כ"ו ע"ב ד"ה פשיטא וכו' כמהרש"ל ועמ"ש שער המלך בהשמטות פ"ב דחובל ומזיק:

סימן שסט

ש"ך סק"י ס"פ ע"ד נ"ב עיין ש"ך יורה דעה סס"י קס"ה ויעיין היטב בש"ך לעיל סימן ע"ג ס"ק ל"ט ד"ה וכל זה וכי עיי"ש ועיין היטב תשובותי ח"ס חו"מ סימן קמב וסימן קפ"ז:

סימן שפה

סעי' א' נ"ב והפוסל אתרוג של חבירו עיין ח"צ סימן ק"כ ומשנה למלך פי"ב מהלכות מעה"ק:

סימן שפו

סק"י נ"ב עיין תשובותי ח"ס חו"מ סי' קעה:

סימן שפח

ש"ך ס"ק ס"ז או לא נ"ב מ"מ נראה מסברא דינו של רמ"א אמת דעכ"פ זה עצמו מסור שמוסר ביד אנס שימסרנו ביד אנס אחר ולענין אין חילוק:

סימן תו

מסעי' ד' ואח"כ נ"ב עיין תשובותי ח"ס חו"מ סי' קסה:

סימן תז

סמ"ע סק"ב מכירה נ"ב ומ"מ דברי הפרישה תמוהים איך ימכור זה שאין לו בו זכות אלא אם יארע שיתפסנו עיין ב"ק ע' א' אמרי נהרדעי וכי עמ"ש ותו קשיא אי מכירתו מכירה א"כ יכול הלוקח לתופסו כי הוא עומד במקום הניזק ואמאי כ' כשיתפסנו הניזק יקחנו הלוקח ע"כ נלפע"ד דודאי אין המכירה מועיל להיות של לוקח עד אחר דטרח ניזק לתופסו אז צריך ליתנו ללוקח משום דאמרינ' להכי טרח כי היכי דליקו כבב"מ דף ט"ו ע"ב ניחא ליה כו' עיי"ש גם מה דפשיטא לי' לפרישה דלאחר תפיסה צריך המזיק לשלם לניזק דמי רדיא ופחת שחיטה הוא תמוה בעיני ולע"ד פשוט דדוקא אי תפיס ממנו דמי רדיא או דמי פחת שחיטה מהני אבל אי לא תפס לא:
סליק